

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod: 04 Hydref 2022

Aelod Cabinet: Cyngorydd Dyfrig Siencyn a Cyngorydd Nia Jeffreys

Swyddog Cyswllt: Sioned Williams

Rhif Cyswllt: 01286 679547

Pwnc: ADRODDIAD HERIO PERFFORMIAD AELODAU CABINET ECONOMI A CHYMUNED

Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

Y RHESYMAU PAM FOD ANGEN PENDERFYNIAD

Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad yn effeithiol

1. CYFLWYNIAD

1.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw diweddarau ein cyd aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd yr ydym yn gyfrifol amdanynt fel yr Aelodau Cabinet Economi a Chymuned. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r hyn sydd wedi digwydd yn erbyn addewidion Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion a thoriadau.

2. PROSIECTAU CYNLLUN CYNGOR GWYNEDD 2018-2023 (Blaenoriaethau Gwella)

Prosiect 1: Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru

2.1 Mae swyddogion ac Aelodau yn parhau i gyfrannu'n sylweddol i waith y Bwrdd Uchelgais Economaidd i sicrhau y bydd yn cyflawni. Mae [linc yma](#) i adroddiad chwarterol sy'n cynnwys mwy o fanylion am y cynnydd ar y gwahanol brosiectau twf ar y pwynt adrodd mwyaf diweddar i Aelodau. Ers mis Mawrth gwelwyd cynnydd sylweddol yn y cynllun Canolfan Prosesu Signal Digidol Prifysgol Bangor. Lanswyd y cynllun yn swyddogol gan Brif Weinidog Cymru, Mark Drakeford AS, 21 Gorffennaf 2022 ac yn sgil y buddsoddiad cychwynol mae 13 o swyddi ymchwil ym Mangor wedi cael budd a 4 swydd newydd wedi eu creu.

Prosiect 2: Creu Swyddi Gwerth Uchel

2.2 Mae'r rhaglen yn cynnwys ystod o weithgaredd i hyrwyddo cyfleoedd ar gyfer creu gwaith sy'n talu'n dda a pharatoi disgyblion ysgolion Gwynedd i fanteisio ar y cyfleoedd.

- 2.3 Mae'r cynllun STEM Gogledd, sydd yn paratoi ein pobl ifanc i fanteisio ar swyddi mewn meysydd gwyddonol, technolegol a pheirianneg wedi sicrhau estyniad i'w gyfnod gweithredu hyd at ganol 2023. Ymhlith yr uchafbwyntiau diweddar, cynhaliwyd wythnos o weithgaredd o dan y faner 'Merched Medrus' ar gyfer disgyblion dalgylch Caernarfon a gweithdy penodol ar gyfer disgyblion Blwyddyn 9 Ysgol Uwchradd Tywyn.
- 2.4 Mae'r gwaith o ddiogelu a chreu swyddi newydd ar safle Trawsfynydd a Llanbedr hefyd wedi parhau. Yn benodol rwyf yn falch o adrodd fod cais ar gyfer gwella'r mynediad i faes awyr Llanbedr wedi'i gyflwyno i Lywodraeth y DG, datblygiad sy'n allweddol i ddatblygiad y safle a gwella ansawdd bywyd trigolion pentref Llanbedr.
- 2.5 Mae'r tîm hefyd wedi datblygu a chyflwyno cais am arian gan yr Awdurdod Dadgomisiynu Niwclear yn ddiwedd gyda'r nod o ddenu £450,000 o fuddsoddiad i Wynedd i gefnogi busnesau lleol i adfer, ein trigolion i sicrhau gwaith ac i baratoi'r ffordd ar gyfer sicrhau fod pobl a busnesau Gwynedd yn elwa o fuddsoddiadau arfaethedig yn Nhrawsfynydd a Llanbedr
- 2.6 Dros y misoedd diwethaf, mae adnoddau'r tîm prosiect yma hefyd wedi'i gyfeirio i gefnogi ymdrechion i lunio cyfundrefn a chynigion ar gyfer buddsoddiad Cronfa Ffyniant Cyffredin y DG (yr UK Shared Prosperity Fund) ar gyfer Gwynedd a Gogledd Cymru. Bydd y gwaith yn arwain at fuddsoddiad sylweddol yng Ngwynedd, ond rhaid nodi yn y tymor byr fod gwaith sylweddol i'w wneud i sefydlu trefniadau llywodraethu, rheoli a gweinyddu.

Prosiect 3: Arloesi Gwynedd Wledig

- 2.7 Mae'r rhaglen yn gweithio i gryfhau seiliau'r economi wledig drwy ystod o ymyraethau yn cynnwys cefnogi datblygu isadeiledd digidol y sir, helpu busnesau gwledig i sefydlu a thyfu a chefnogi mwy o arloesedd yng nghefn gwlad Gwynedd.
- 2.8 Rwyf yn falch o weld fod y cynllun [Platfform Digidol](#), fydd yn cynnig cymorth ychwanegol i fusnes yn y sir wneud defnydd da o dechnoleg bellach yn weithredol. Rhagwelir y bydd dros hanner cant o fusnesau lleol yn elwa o'r cynllun yn ystod y flwyddyn nesaf gan dderbyn cymorth ymarferol i wireddu eu dyheadau.
- 2.9 Mae'r tîm prosiect hefyd wedi cyflwyno cyfres o geisiadau yn ddiweddar i Lywodraeth Cymru ar gyfer adnoddau i gefnogi datblygu'r economi cylchol yng Ngwynedd, fydd yn dod a manteision economaidd ac amgylcheddol i'r sir. Os yn llwyddo bydd y ceisiadau yn sicrhau £1.7M o fuddsoddiad ar gyfer detholiad o weithgaredd gan gynnwys, gefnogi Hwb Dadgarboneiddio Adra Cyf. ym Mhenygroes a chefnogaeth bellach i'r rhwydwaith o ofod gwneud - dan y faner Ffiws - sydd wedi eu sefydlu ledled Gwynedd i gynyddu mynediad trigolion a busnesau i offer.
- 2.10 Mae'r uchafbwyntiau eraill yn ddiweddar yn cynnwys:
- Lleoli pobl ifanc dros gyfnod yr haf gyda busnesau lleol i'w gefnogi i leihau eu hol troed carbon
 - Cyflwyno rhaglen o gefnogaeth i alluogi busnesau lleol i wneud defnydd o data i ddeall anghenion eu cwsmeriaid a phatrymau defnydd ein trefi
 - Cynnig cyfle i fusnesau lleol dreialu cynnig prydiau ar glyd gan ddefnyddio'r gegin treialu sydd wedi'i leoli ym Motwnnog

- Cynnal sesiynau gyda phlant ysgol gynradd yng ngofod Ffiws Porthmadog i'w cyffroi ynglŷn â defnydd technoleg
- Sicrhau cyswllt bandeang i drigolion Ynys Enlli

2.11 Yn olaf, o ran y rhaglen ARFOR, rwyf yn falch o adrodd fod cynnig llawn bellach wedi'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru. Mae'r adborth cychwynnol i'r cynnig wedi bod yn ffafriol a rhagwelir derbyn cynnig ffurfiol yn fuan.

Prosiect 4: Hyrwyddo Canol Trefi

2.12 Yn ystod y flwyddyn ddiweddaraf fe sefydlwyd trefniadau newydd ar gyfer targedu cronfeydd rhaglen Trawsnewid Trefi Llywodraeth ar gyfer datblygu a gweithredu amrediad o brosiectau adfywio canol trefi. Erbyn diwedd mis Mawrth, llwyddwyd i hawlio grantiau gwerth £2m ar gyfer prosiectau yng Ngwynedd gyda gwaith gweithredu a monitro yn parhau.

2.13 Yn ystod Ch1 2022/23 rhoddwyd blaenoriaeth i baratoi ceisiadau ariannol ar gyfer Gronfa Codi'r Gwastad Llywodraeth DU. Datblygwyd a chyflwynwyd cais ar gyfer canol dinas Bangor, yn ymgorffori datblygiadau megis Canolfan Iechyd a Lles, Gwelliannau Glannau Bae Hirael a chysylltiadau gwyrdd, a datblygiad Ysgol Feddygol Gogledd Cymru (Gwedd 1). Mae pecyn y cais yn cynnwys buddsoddiad o tua £40m, a disgwylir penderfyniadau ar geisiadau Cronfa Codi'r Gwastad yn yr hydref.

2.14 Mae Grŵp Eiddo Gwag Traws-Adrannol wedi ei sefydlu, sy'n dwyn ynghyd wahanol Wasanaethau sydd yn delio gyda eiddo gwag. Mae Cynllun Gweithredu wedi ei baratoi, ynghyd a rhestr blaenoriaeth eiddo gwag. Mae'r Grŵp hefyd yn datblygu manylion sbectwm o ymyraethau gweithredol – sydd yn cynnwys gwybodaeth a chynghor, darparu gwybodaeth technegol, cefnogaeth ariannol (grantiau a benthyciadau, bygythiad camau gorfodaeth, adennill dyledion ac achosion gorfodaeth ffurfiol.

Prosiect 5: Rhoi Treftadaeth Llechi Gwynedd ar Waith

2.15 Bellach mae dros flwyddyn wedi mynd heibio ers i Gyngor Gwynedd a'i bartneriaid sicrhau dynodiad Safle Treftadaeth Byd i Dirlun Llechi Gogledd Orllewin Cymru. Y flaenoriaeth yn awr i'r Cyngor a'i bartneriaid yw sicrhau'r buddion mwyaf i gymunedau a busnesau a rheolaeth gynhwysol o'r Safle Treftadaeth Byd. Dros y misoedd diwethaf mae strwythur gweithredu newydd wedi ei gyttuno a'i roi ar waith fel bod pob partner, cymuned a budd-ddeiliaid ehangach yn cyfrannu at weithredu a datblygu ein Safle.

2.16 Er bod gweithgareddau'r prosiect LleCHI bellach wedi dod i ben, mae cais dilynol wedi ei gymeradwyo gan y Gronfa Loteri Treftadaeth Genedlaethol gwerth £128,000 fydd yn ymgysylltu a chyd-weithio efo cymunedau'r dynodiad a'n rhanddeiliaid er mwyn datblygu cais dilynol gyda gwerth o dros £1m. Bwriad ail ran ein cais, os yn llwyddiannus, fydd datblygu perchnogaeth cymunedau o'u treftadaeth, hyrwyddo balchder a diwylliant ein broydd llechi a dehongli ein treftadaeth i bawb. Mae'r Cyngor yn edrych ymlaen at y cyfnod datblygol hwn er mwyn creu prosiect fydd yn cyfrannu at falchder bro a chyfraniad ein hardal i'r byd.

2.17 Llwyddodd y Cyngor i sicrhau £150,000 o gyllid trwy Cadw, Llywodraeth Cymru i weithredu camau cyntaf ein Strategaeth Ddehongli. Rydym wedi bod yn ymgysylltu gyda rhanddeiliaid a thirfeddianwyr wrth ddatblygu paneli dehongli newydd fydd yn cael eu gosod dros y misoedd nesaf er mwyn creu stori unedig ar gyfer ein diwydiant llechi.

- 2.18 Mae'r Cyngor hefyd wedi cyflwyno cais i Gronfa Ffyniant Bro Llywodraeth Cymru ym mis Awst a disgwylir penderfyniad ar y cais yn ystod yr Hydref. Mae'r cais hwnnw'n canolbwyntio ar 3 ardal o'r Safle – Bethesda, Parc Padarn a Blaenau Ffestiniog a bydd yn gwella cysylltiadau rhwng y cymunedau a'r chwareli, gwella dehongli a pherchnogaeth ac yn arwain at welliannau trefol. Gwerth y cais yma oedd £26m.
- 2.19 Mae Canllaw Cynllunio Atodol wedi ei gymeradwyo gan y Cyngor a Pharc Cenedlaethol Eryri er mwyn sicrhau datblygiad cynaliadwy o'r safle yn y dyfodol. A mae Canllaw Dylunio hefyd wedi ei gyhoeddi er mwyn annog cymunedau a pherchnogion nodweddion hanesyddol i warchod a diogelu nodweddion hanesyddol a chymeriad ein trefi a phentrefi llechi.

Prosiect 6: Twristiaeth – Llundio Cynllun Twristiaeth Cynaliadwy

- 2.20 Mae gwaith wedi bod yn mynd rhagddi ers blynnyddoedd bellach i sefydlu Cynllun Economi Ymweld Cynaliadwy i Wynedd ac Eryri. Rydym wedi craffu arfer da o ardaloedd eraill o Ewrop ac yn rhyngwladol ar eu Cynlluniau Economi Ymweld Cynaliadwy gan gynnwys sut mae mesur effaith. Cawsom hefyd arweiniad gan arbenigwyr rhyngwladol mewn twristiaeth cynaliadwy.

Yn dilyn nifer fawr o sesiynau ymgynghori ac ymgysylltu gyda rhanddeiliaid, cynghorwyr, aelodau lleol, busnesau a chymunedau; fe gyflawnwyd y canlynol:

- Cyrraedd dros 250 o gynrychiolwyr
 - Ysgogi dros 1,500 o sylwadau gan fynychwyr
 - Ymgysylltu efo 14 ardal o Wynedd a Pharc Cenedlaethol Eryri
 - Cyrraedd dros 100 o sefydliadau cyhoeddus, cyrff neu fusnesau unigol
 - Dros 4,490 wedi derbyn gwybodaeth a gwahoddiad i gyfrannu yn y digwyddiadau trwy Fwletin Busnes Cyngor Gwynedd
- 2.21 Bellach mae strwythur gweithredu wedi ei ffurfio rhwng y Cyngor a Pharc Cenedlaethol Eryri er mwyn datblygu a gweithredu'r Cynllun Economi Ymweld Cynaliadwy. Mae hyn yn cynnwys Bwrdd Partneriaeth a Grŵp Gweithredu. Sefydlwyd hefyd Grŵp Tasg a Gorffen gyda rhanddeiliaid allweddol o'r sector twristiaeth, cymunedau Gwynedd a'r sector cyhoeddus ac addysg er mwyn derbyn sylwadau ar drywydd y Cynllun. Mae Cyngor Conwy hefyd yn mynychu ein cyfarfodydd. Bellach mae Cynllun Strategol, Cynllun Gweithredu a Mesuryddion Effaith drafft i gyd mewn lle.
- 2.22 Bwriedir cyflwyno'r holl ddogfennau i'r Cabinet am benderfyniad yn ystod y Gaeaf 2022 er mwyn lansio'r Cynllun yn ffurfiol yn ystod y Gwanwyn 2023. Nid oes unrhyw ardal arall o Gymru'n datblygu Cynllun i'r un graddau ag sy'n digwydd yng Ngwynedd ac Eryri ac rydym yn hyderus y bydd ein Cynllun newydd yn torri tir newydd ar gyfer cefnogi economi ymweld cynaliadwy.

Prosiect 7: Busnesau'n Cael Cymorth i Ffynnu

- 2.23 Mae'r ansicrwydd i fusnesau Gwynedd yn dwysau. Ar ben yr her o adfer wedi'r pandemig ac ymdopi gyda sgil effeithiau Brexit, maent bellach yn wynebu effaith chwyddiant; gyda chost eu gorbenion a'u cyflenwadau yn cynyddu'n sylweddol ar amser pan mae cwsmeriaid yn cwtogi gwariant. Gyda'r bygythiad o ddirwasgiad ar y gorwel, mae angen cefnogi ein mentrau lleol yn fwy nac erioed.
- 2.24 Mewn ymateb mae'r Cyngor wedi cynyddu ei adnoddau i helpu mentrau lleol drwy gyflogi 2 swyddog yn ychwanegol o fewn y tîm Cefnogi Busnes.

- 2.25 Rydym yn cynnal ein ffocws ar sicrhau fod ein busnesau gyda'r wybodaeth sydd ei angen arnynt ac yn ymwybodol o'r cymorth sydd ar gael gan y Cyngor a sefydliadau eraill. Rydym hefyd wedi cwblhau ymarferiad i adnabod anghenion ein busnesau heddiw ac i'r dyfodol ac i lunio fframwaith i ni allu derbyn eu hadborth yn barhaus er mwyn adnabod problemau ac ymateb yn sydyn.
- 2.26 Rydym hefyd yn cynllunio i sicrhau arian o ffynonellau allanol megis Cronfa Ffyniant y DU a'r rhaglen ARFOR i helpu ein busnesau i oresgyn a datblygu i'r dyfodol.

Prosiect 8: Pobl Gwynedd yn Chwarae Rhan Iawn yn y Byd Gwaith

- 2.27 Adroddwyd yn flaenorol fod cyflogwyr yn adrodd eu bod yn cael hi'n anodd recriwtio staff digonol; mae'r problemau yma'n parhau ac yn dwysau ar draws sectorau yn y sir.
- 2.28 Mewn ymateb, mae tîm Gwaith Gwynedd y Cyngor wedi dwysau eu hymdrechion i gefnogi busnesau drwy hyrwyddo cyfleoedd a chynnal cyfres o ffeiriau swyddi ar hyd a lled y sir i hwyluso'r broses o ddod a chyflogwyr ac unigolion sy'n chwilio am waith ynghyd.
- 2.29 Yn gyfochrog, mae ymdrech sylweddol gan Gwaith Gwynedd i dargedu unigolion oed gwaith sydd yn segur ond ddim yn chwilio am waith yn ôl i'r gweithlu. Mae'r gwaith yma'n ddwys ac yn golygu gweithio gydag unigolion dros gyfnod i ddatrys detholiad o heriau sydd yn eu hatal rhag gweithio. Er hyn, yn y cyfnod rhwng Ebrill ac Awst 2022, mae 61 o bobl Gwynedd wedi eu cefnogi i sicrhau swydd gan dîm Gwaith Gwynedd.

Prosiect 9: Lluo Cynllun Adfywio ar gyfer ein Hardaloedd

- 2.30 Mae'r gwaith o ddatblygu Fframwaith Adfywio newydd ar gyfer Gwynedd yn parhau. Rhwng mis Chwefror a mis Gorffennaf eleni, bu i'r Cyngor drefnu rhaglen ymgysylltu 'Ardal Ni 2035' er mwyn ceisio barn a thrigolion ar flaenoriaethau lleol. Derbyniwyd dros 3,600 o holiaduron sydd wedi eu cofnodi a'u dadansoddi. Mae adroddiadau ar gyfer pob un o'r 13 ardal adfywio lleol wedi eu paratoi er mwyn crynhoi'r sylwadau a dderbyniwyd.
- 2.31 Cam nesaf o'r broses fydd i gynnal cyfres o ddigwyddiadau ym mhob ardal er mwyn adrodd yn ôl, a chychwyn ar y gwaith o lunio cynlluniau gweithredu lleol. Mae gryn waith wedi ei wneud i baratoi ar gyfer y digwyddiadau hyn, fydd yn cael eu cynnal ar draws y Sir yn ystod mis Medi ac Hydref.

3. PERFFORMIAD

- 3.1 Mae'r Adran yn y broses o adolygu ei mesuryddion perfformiad gyda trefniadau newydd i gasglu data mewn lle. Wrth adolygu Dashfwrdd Perfformiad yr Adran mae'n glir fod cynnydd mewn nifer defnyddwyr gwasanaethau o'i gymharu â 2020/21, ond mae'r niferoedd yn parhau i fod yn dilyn patrwm gwahanol iawn i'r sefyllfa cyn argyfwng COVID. Hoffwn dynnu sylw at 2 maes gwasanaeth penodol:

Adnoddau Hamdden – Cwmni Byw'n Iach

Perfformiad Chwarter 1 2021/22: 54,757

Perfformiad Chwarter 1 2022/23: 187,495

- 3.2 Fe nodwch fod cyfanswm nifer ymweliadau Chwarter 1 2022/23 132,738 yn uwch na 2021/22. Mae'r nifer ymweliadau yn sylweddol uwch oherwydd bu cyfyngiadau COVID yn chwarter 1 2021/22. Fodd bynnag, i gymharu a blwyddyn arferol cyn COVID, mae nifer ymweliadau fymryn yn is. Mi roedd hynny i'w ddisgwyl oherwydd y colledion a fu yn nifer fu'n talu am becynnau Debyd Uniongyrchol yn ystod y cyfnodau clo.
- 3.3 Mae rhagolygon y bydd data'r ail chwarter yn dangos fod y cwmni bellach yn gweithio'n ôl i lefelau cyn y pandemig, er bydd y sefyllfa ariannol yn parhau'n fregus yn sgil cynnydd sylweddol mewn costau a chostau byw defnyddwyr. O ganlyniad, dwi'n awyddus i gael trafodaeth fwy manwl gyda'r Cabinet yn yr wythnosau nesaf am sefyllfa Cwmni Byw'n Iach a'u cytundeb i ddarparu gwasanaethau i Gyngor Gwynedd o 2023/24 ymlaen.

Gwasanaeth Morwrol - Defnydd Hafan a Harbyrau

Nifer cwsmeriaid Hafan Pwllheli : 406

Nifer cwmseriaid harbyrau eraill : 372

- 3.4 Mae tymor yr Haf eto eleni wedi bod yn brysur iawn ar hyd arfordir Gwynedd. Mae Hafan Pwllheli yn llawn gyda 406 o cwsmeriaid blynyddol. Roedd hefyd cyfanswm o 372 o cwsmeriaid blynyddol yn harbyrau Porthmadog, Pwllheli, Abermaw, Aberdyfi a Doc Fictoria. Yn ychwanegol roedd 2,380 wedi cofrestru cychod pŵer / badau dwr personol eleni o'i gymharu a 2,434 llynedd.
- 3.5 Ni lwyddwyd i ennill gwobrau traeth Baner Las eleni yn sgil newid yn y gofynion. Serch hynny, gwelwyd cyfnodau prysur iawn ar ein traethau. Trefnwyd ymgyrch diogelwch traethau newydd gan y Gwasanaeth er mwyn hybu diogelwch ar y traeth. Bydd y Gwasanaeth yn cynnal adolygiad o drefniadau eleni yn yr Hydref, ac mae'n galonogol iawn adrodd nad oedd damwain angeuol ar ein traethau eleni.

4. SEFYLLFA ARBEDION

- 4.1 Mae gan yr Adran gynllun newydd oedd i fod i greu arbedion yn 2022/23, sef cynllun ail fodelu Neuadd Dwyfor £70,000. Bu i'r argyfwng Covid-19 arwain at oediad mewn gwireddu gwaith datblygu yn y Neuadd. Gyda'r gwaith adnewyddu yn parhau, mae'n anodd ar hyn o bryd i weld effaith hir dymor ar niferoedd fydd yn mynychu'r Neuadd. Mae'n amlwg fod yr argyfwng a'r cynnydd mewn costau byw, ynghyd â ffactorau eraill fel effaith ffurf newydd o wyllo ffilmiau, gyda nifer fawr o bobl yn disgwyl i ffilmiau gael eu rhyddhau ar y wê/teledu, yn codi pryder am ein gallu i weithredu'r arbedion yn llawn.
- 4.2 Mae 3 cynllun yn parhau o flynyddoedd blaenorol (cyfanswm o £105,000), gyda'r 3 yn amodol ar ganiatâd i godi ffioedd fel rhan o adolygiad parcio. Mae trefniadau ar waith gan yr Adran Amgylchedd i wneud yr adolygiad ac felly mae'r amserlen i wireddu'r arbedion yn ddibynnol ar y gwaith yma. Nid yw'r amserlen yn wybyddus yn bresennol.

5. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

- 5.1 Byddwn yn parhau i fonitro perfformiad y gwahanol wasanaethau yn fisol ac mae cyfarfod arbennig o'r Tim Rheoli Adran wedi cael ei drefnu ar gyfer 21 Hydref, gyda cynrychiolwyr o'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi yn bresennol.

BARN Y SWYDDOGION STATUDOL

Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w hychwaengu os safbwynt priodoldeb

Pennaeth Cyllid:

“Rwyf yn fodlon fod yr adroddiad yn adlewyrchiad teg o sefyllfa ariannol yr Adran Economi a Chymuned.”

